

Stanko Klinar

O angleških eksistencialnih (bivanjskih) stavkih

Povzetek

Razprava podaja shematični prikaz možnih oblik angleških eksistencialnih stavkov (ES), razvršča pa jih v enajst tipov. Nadgrajuje in dopolnjuje razpravi Slovenski pogled na angleške eksistencialne stavke (Klinar 1993 in 1996). Dopolnitve se nanašajo zlasti na:

1. ES z začetnim deležnikom in invertiranim osebkom. Ti stavki v slovnica niso deležni skoraj nobene pozornosti, četudi so v zemljepisnih in turističnih besedilih reden pojav (v razpravi tipa 7 in 8);
2. sporno obliko ES, kjer določna glagolska oblika uvaja/nadomešča dodani oziralni stavek (v razpravi tip 9);
3. pravilni besedni red v zvezi s povedkovnim pridevnikom/deležnikom. Napačna postavitev pridevnika je značilno pogosta pri tujih govorcih angleščine (v razpravi tip 10);
4. eksistencialni *have*. Tega tuji govorci angleščine pogosto prezrejo, češ da je slogovno nizek (v razpravi tip 11).

Iz didaktičnih razlogov podaja razprava celoten shematični pregled angleških ES tudi kot oblikovni povzetek razprav v anglo-ameriških virih, za katere je oblikovna stran predvsem izhodišče za preučevanje slogovnih in sporočilnih nians.

Summary

In English 11 types of Existential Sentences (ES) have been established. The paper is a supplement to two previous articles, English Existential Sentences for Slovenes (Klinar, 1993 and 1996), presenting the following new points:

1. ES with an initial participle followed by the inverted subject, a type of ES to which little attention has been paid so far in grammars and treatises, even though it occurs frequently in geographical and tourist descriptions (Types 7 and 8 in the article).
2. The controversial ES with a finite form of the verb introducing/replacing an appended relative clause (Type 9 in the article).
3. The instruction for the correct placement of the predicative adjective/participle (a wrong placement is a frequent occurrence with non-native speakers of English) (Type 10 in the article).
4. Existential *have*, which is often ignored by Slovene students of English on the wrong assumption that it is exclusively low colloquial (Type 11 in the article).

The survey can also be looked upon as a formal summary of articles/sections on ES in British and American handbooks, which, though earnestly concerned with the form of ES, are rather committed to subtle shades of style and meaning.

Članek je dopolnitev poglavja *Slovenski pogled na angleške eksistencialne stavke* v knjigi *Prispevki k tehniki prevajanja iz slovenščine v angleščino* (Didakta, Radovljica 1996, str. 261–269). (Izdajo knjige je z odločilno finančno podporo omogočilo DZTPS, zato se zdi primerno, da se jo dopolnjuje v Mostovih,

ki so glasilo DZTPS.) Omenjeno poglavje do cela molči o pomembnem tipu angleških eksistencialnih stavkov (v nadaljevanju ES), ki se je v zadnjem času na moč razmahnil, vendar v slovnica večinoma (še) ni zabeležen (predvsem ne kot ES) in eo ipso tudi (večinoma) ne v zavesti slovenskih prevajalcev.

Vnaprej se opravičujem vsem tistim prevajalcem, ki bodo to trditev imeli za zmotno. Te prosim, da članek kratkoma prezrejo in se posvetijo tehtnejšim prispevkom. Da si drznem pisati o tem tipu ES, je krivo zapažanje, da ga zelo pogosto najdem v prevodih, ki jih za slovenske naročnike izdelajo domači govorci angleščine – na prvem mestu bi omenil angleški prevod knjige SLOVENIJA TURISTIČNI VODNIK (v nadaljevanju STV), prevod je izdelal Ian Wraight (IW) in iz njega je večina primerov v tem članku (nekoliko prirejenih) –, ne spomnim pa se, da bi ga (izdatneje) našel v angleških prevodih, ki jih izdelujejo anglistično izšolani Slovenci. Kot učitelj prevajanja ugotavljam isti primanjkljaj tudi v učilnici. Sodim, da je treba stvar razložiti ne glede na to, kdo jo že zna in kdo ne. Kdor jo obvlada celo bolje, ga morda te vrstice spodbudijo k dopolnilni polemiki. Za tehtne nasvete in nekatere prevode se zahvaljujem profesorici Margaret Davis (MD); bedela je nad nastajanjem članka in vgradila vanj prepotrebne popravke.

Gre za tip ES z na začetku povedi izpostavljenim deležnikom. Tip je mogoče shematizirati z besednorednim stavčnim vzorcem

**present/past participle +
adverbial of place + to be + subject**

in ponazoriti s primerom

1 Standing/Located on the northern fringe of the valley is Pišce Castle.

(Glej v nadaljevanju tip 7 in 8.)

V praksi je videti stvar taka: prevajalec, ki naj prevele izjavo

2 Na severnem obrobju doline stoji grad Pišce,
izbira med

3 On the northern fringe of the valley (there) is/stands Pišce Castle,

4 (Moreover, / Besides, / Additionally,) T/there's Pišce Castle (standing) on the northern fringe of the valley,

in tem prevodom se pridružuje prevod z začetnim deležnikom (št. 1). Izbiri prevoda ureja (ne)določnost osebk (glej *Prispevki*, str. 267–269, primeri 38 do 62), še bolj pa slogovna (ne)sprejemljivost, tj. (ne)možnost za vključitev v sobesedilo (skupaj s potrebo po

na tistem mestu zahtevanem stavčnem poučanju).

Glede na soodvisnost med določnostjo osebk in stavčnim poudarkom na eni strani in besednim redom v slovenščini na drugi strani je treba omeniti, da se stavek

5 Grad Pišce stoji na severnem obrobju doline prevele

6 Pišce Castle is/stands on the northern fringe of the valley.

Oblikovno to ni ES. Ta oblika (v nadaljevanju članka tip 6) je potrebna zaradi stavčnega/sobesedilnega poudarka, ki usmerja bralčevo/poslušalčevo pozornost na novi podatek »severno obrobje doline«, »Grad Pišce« pa v tem sobesedilu daje vtis, da je bil že prej omenjen in je torej že znan. Ker »Pišce Castle« v običajni nezaznamovani sobesedilnosti nima ne določnega ne nedoločnega člana, se pri izbiri ustrezne angleške formulacije ravnamo po tem, ali se podatek o gradu v danem kontekstu pojavlja kot že znan (že prej naveden/omenjen) ali nov (še neznan/nenaveden/prvič omenjen).

Koliko je slogovno in sobesedilno oblika povedi št. 1 blizu povedi št. 70 a (tukaj v nadaljevanju), ni docela jasno. (Po jezikovni analizi se deležnik pri 1 klasificira kot povedkovo dopolnilo/»predicative adjunct«, pri 70 a, to po tradiciji imenujemo deležniška zveza, ki se nanaša na osebek, je deležnik skupaj s pripadajočim besedjem osebkovo dopolnilo/»subject adjunct«.)

ES z začetnim deležnikom (poved št. 1) se po vsem videzu razvrščajo v dve skupini:

– sobesedilno nepogojene predstavitvene opise, npr.

9 (a) Standing/Sitting/Lying in the square were a dozen hungry people – *Prispevki*, str. 263 –

kot nazornejša različica za

9 (b) In the square (there) were a dozen hungry people.

Dodatni primeri:

10 Leading out of the town towards the north is Dunajska cesta. (Pripis k sliki)

- 11 Rising up behind the Aljažev dom hut in the Vrata valley is an imposing 1,500 m wall, the Triglav North Face. (Pripis k sliki)
- 12 Looming over the Pišnica valley with its thin asphalt ribbon of a road which rises towards the Vršič pass in a close series of hairpin bends, is the Cyclopien bastion of Prisank, split up into buttresses among which stands out the famous Devil's Pillar. (Pripis k sliki)

– sobesedilno pogojene odzive, npr.

- 13 *Running along the Karavanke is the Austrian border,*

ki v določenem sobesedilu (sicer se izenači s primeri iz pravkar navedenega odstavka) daje vtis, kot da je odgovor na vprašanje: »What is there (What border is there) along the Karavanke?« – Izkaže pa se, da na to vprašanje potem ni nujen navedeni odgovor (namreč *Running along the Karavanke is the Austrian border*), pač pa (bolj običajno!) (*There's the Austrian border (there)*). (Na vprašanje »Where does the Austrian border run?« bi odgovorili seveda *It runs along the Karavanke*.) – Ta odstavek želi pokazati, da ostane v tem primeru zelo malo prostora za ES z začetnim deležnikom. Zato ni čudno, da konservativno čuteči domači govorniki angleščine to obliko ES v tej sobesedilno pogojeni rabi odklanjajo kot nepotrebno, nenaravno ali celo kvarno.

Quirk et al. 1985, 18.20 in 18.21, str. 1378 in 1379, veljajo ti primeri za zgled čeljenja (»fronting«) – to brez dvoma so –, o njihovi eksistencialnosti pa molčijo. Vendar je mogoče domnevati, da kolikor jih upravičuje besedni red in kolikor si z ES delijo iste glagole – torej izražajo bivanjskost ali vstop na prizorišče –, toliko so po svoji sporočilnosti tudi ES.

Quirk et al., l. c.: »It is common to find *-ing* principles fronted in information-processing circumstances:

- 14 *Sitting at her desk in deep concentration was my sister Flora. She looked as though she had spent a sleepless night.*«

»In examples like the following, common in journalism, the fronting of the predication seems largely determined in fact by the desire to give end-focus to the subject, at the same time using (as is

normal) the early part of the sentence to 'set the scene':

- 15 *Addressing the demonstration* was a quite elderly woman.
- 16 *Shot by nationalist guerrillas* were two entirely innocent tourists.«

PREGLED OBLIK ES

s pripadajočo razlago in ponazoritvijo

Pregled ni popoln. Prirejen je za potrebe slovenskih anglistov, želi pa jih opozoriti na nekatere osrednje nujnosti in se zato skoraj ne mudi pri slogovnih različicah. Je popolnoma drugačen od pregleda v Quirk et al. 1985, str. 1404.

Tip 1: **THERE + V(erb) + indefinite**

S(ubject) + A(dverbial of place)

ali: **A + THERE + V + indefinite S**

(*Prispevki*, str. 267/42–45)

Ob vsebinskem osebku (»notional subject«, S), ki uvaja nov podatek in ga spremlja nedoločni člen ali drugačen nedoločni kvalifikator (npr. *some*), se eksistencialnost naravno izrazi s slovničnim osebkom (»grammatical subject«) *there*. Prislovno določilo kraja, A, stoji na začetku ali na koncu povedi. Najpogostejši glagol, V, je *to be*. Po splošnem mnenju je to prototip ES.

- 17 Tu (v Dravinjskem Vrhu) je v srednjem veku stal na griču grad, ki so ga 1532 uničili Turki. (STV)

During the Middle Ages, before its destruction by the Turks in 1532, there was a castle here. (IW)

- 18 Cerkniško jezero: Na območjih, kjer se voda najdlje zadržuje, so obsežna, težko dostopna in prehodna trstičevja. (STV)

In the areas where the water stays the longest, there are vast reed-beds, access to which is difficult. (IW)

Sem lahko prištejemo tudi ES, ki izražajo nekakšno »absolutno« obstajanje (brez navedbe A, ki pa se razume iz dane situacije, Quirk et al. 1985, str. 1406), npr.

- 19 Surely, there is a God.

- 20 Is there any other business (for the committee at this meeting)?

Tip 2: THERE + V + definite S + A
 ali: **A + THERE + V + definite S**
 (Prispevki, str. 268/51–62)

Sobesedilno pogojena oblika. Primere razumemo kot odgovor na vprašanje (četudi samo namišljeno), ki ima obliko ES. Vsebinski osebek, S, ima zaradi sobesedilne odvisnosti/določnosti/sklicujočnosti določni člen (ali določnemu členu enakovreden določevalec ali ničti člen pred nekaterimi lastnimi imeni). (Lahko ga ima tudi zato, ker označuje/imenuje nekaj edinstveno pomembnega, primera 23 in 24.)

21 Je še kaj zanimivega v Ljubljani? – Seveda, recimo Jedrski inštitut Jožef Stefan na Jamovi ulici.

Are there any more places of interest in Ljubljana? – Yes, there is the Jožef Stefan Nuclear Institute in Jama Street.

22 Na Jamovi ulici je tudi Jedrski inštitut Jožef Stefan.

In Jama Street there is also the Jožef Stefan Nuclear Institute.

V almanahu Britain 1987 najdemo pri opisu visokega šolstva takele ES:

23 In addition to the universities, there is the University College at Buckingham which opened in 1976 and which receives no assistance from public funds.

24 There are also the Scottish Council of Research and Education and the Northern Ireland Council for Educational Research.

poleg

25 There is a Business Education Council with the same functions as the Technical Education Council in relation to courses of business education.

Ni razumljivo, zakaj stoji v primeru 25 pred besedami Business E. C. nedoločni člen. Domači govorci angleščine trdijo, da je stavek pravilen in da ne gre ne za tiskovno ne za vsebinsko napako. Verjetno pa gre vseeno za zamenjavo lastnega imena (velike začetnice: B. E. C.) z občnovrstnim imenom (male začetnice: b. e. c.). V tem drugem primeru je nedoločni člen pričakovano normalen. (To je potem tip 1 v naši razpredelnici.)

Če sobesedilni pogoj ni izpolnjen, se stavek ne more formulirati kot ES, npr.

26 Amidas je v petem nadstropju.

The Amidas translation agency is on the fifth floor. (Samostojna informacija)

Tip 3: A + V + indefinite S; no THERE
 (Prispevki, str. 265/24 (b), str. 266)

Sporočilnost ES tega tipa je istovetna s sporočilnostjo ES tipa 1. Mogoče jih je tudi tako formulirati, namreč z navedbo slovnicega osebkata *there*. Po Quirku et al. 1985, 18.50, str. 1410 – tam najdemo primer *In the garden (there) was/stood a sundial* – se daje prednost stavkom tipa 3 (torej brez *there*), kadar sklepna samostalniška fraza (ki je seveda vsebinski osebek, S), izraža nekaj konkretnega in specifičnega in kadar njeno navedbo bolj ali manj pričakujemo. Glagol, V, pri tipu 1 kot da pomeni »*chanced* (to be)«, »*happened* (to stand)«, samostalniška fraza (vsebinski osebek, S) pri tipu 3 pa kot da teži k pomenu »*a certain* (sundial)«. Razlikovanje je seveda izredno nerazložno in ga ne slutijo niti vsi domači govorci angleščine. Nekateri iz osebnih slogovnih nazorov odklanjajo stavke tipa 3. Vendar so ti stavki v resnici izredno razširjeni, gre očitno za zelo produktiven vzorec. (Glej sklepni odstavek te razprave.)

Tudi če je pomenska razlika, ki jo Quirk et al. sugerirajo za ES *In the garden (there) was/stood a sundial*, dovolj otipljiva, dvomim, da jo je mogoče zaznati v vseh primerih tega tipa. Verjetno je odločitev za oblikovanje ES po tipu 1 ali po tipu 3 svobodna in prej zadeva slogovno kot vsebinsko/sporočilno plat. Avtorju omogoča uveljaviti osebno nagnjenje do ene ali druge oblike.

27 V Korpulah je gradič, nekdanji lovski dvorec celjskih grofov; danes je v zasebni lasti. (STV)

At Korpule stands a small manor, a former hunting lodge of the Counts of Cilli, which is today a private house. (IW)

- 28 On the square in front of the church is a shrine to the Virgin. (IW)
 29 Next to the church stands a small building, with a late-Gothic window, which dates from the early 16th c. (IW)

Tip 4: A + V + definite S; no THERE

(*Prispevki*, str. 266/25–31 ff.)

Ta tip ES je vzporednica tipa 3, od njega se razlikuje le po tem, da se S pojavlja z določnim členom ali določnemu členu ekvivalentnim določevalcem (kazalnim/svojlilnim zaimkom, ničtim členom pri nekaterih lastnih imenih). Določnost izvira iz sobesedilne pogojenosti kot pri tipu 2, lahko tudi iz znotrajstavkovnih skladenjskih povezav.

- 30 Kilometer zahodno od vasi so v gozdnatem pobočju v 13. st. zgradili grad Pišece. (STV)

On a forested slope 1 km west of the village stands the 13th c. Pišece Castle. (IW)
 (Glej tudi primer št. 3.)

- 31 At Trate, 10 km west of Apače, is the bridge over the Mura which marks the border crossing to the Austrian town of Mureck. (IW)

- 33 Between Italy, Austria, Hungary and Croatia lies Slovenia, ...

- 34 I know where flames the fixed star of certainty and success. (G. K. Chesterton)

Po Quirku et al. 1985 je to, enako kot tipi 1–3, zelo pogosta oblika ES.

Tip 5: indefinite S + V + A; no THERE

(*Prispevki*, str. 267/38–45

in str. 268/48–50)

Sobesedilno pogojena oblika. Nedoločni osebek (the indefinite S) uvaža nov, še neznan podatek, zaradi stavčnega poudarka se znajde na začetku povedi. Začetni položaj upravičuje apozicija, ki opravlja vlogo oziralnega odvisnika. (Glej razlago pri tipu 6.) (Zaradi nedoločnega osebk bi pri sobesedilno nepogojeni izjavi pričakovali tip 1.)

- 35 V Bizeljski vasi stoji ob cesti pri hišni št. 16 mogočna lipa, ki meri v prsnem obsegu 720 cm. (STV)

A massive linden tree, with a trunk girth of 7.2 m, stands at house No. 16 in the village of Bizeljska vas. (IW)

- 36 Na dvorišču (Ribniškega gradu) je urejen spominski park pomembnih ribniških rojakov. (STV)

A memorial park, dedicated to eminent personalities from Ribnica, is located in the castle courtyard. (IW)

Tip 6: definite S + V + A; no THERE

(*Prispevki*, str. 267/46–47)

Sobesedilno in slogovno pogojena oblika. Določni člen pred S bralcu čustveno in pomembnostno približa S, podobno kot v filmu bližnji posnetek. Za navedbo določnega člena lahko obstajajo tudi skladenjski razlogi. (Pri nekaterih lastnih imenih igra vlogo določnega člena ničti člen.)

- 37 Sredi naselja (Podgrad, Matarsko podolje) stoji zanimiva novoromanska cerkev sv. Cirila in Metoda. (STV)

The neo-Romanesque Church of SS. Cyril and Methodius stands at the centre of the village. (IW)

- 38 Radkersburg lies on the opposite bank of the Mura. (IW)

- 39 The Baroque Church of St. Lawrence stands on a hillock overlooking the village. (IW)

- 40 Pišece lies below the chesnut and oak forest covered southern slopes of the Orlice ridge. (IW)

Po splošnem mnenju se zaradi direktnega besednega reda in odsotnosti *there* tipa 5 in 6 ne štejeta za ES. Vseeno ju z ES druži eksistencialni glagol (to-rej bivanjska ali »prizoriščna« sporočilnost) in nemožnost, da se ta glagol pojavi v potekovni obliki (progressive form).

Do oblik tipov 5 in 6 pride zaradi vsaj enega od treh razlogov:

– zaradi stavčnega poudarka, ki iz kontekstualnih ali kontrastirajočih razlogov zahteva direktni besedni red (torej neeksistencialni, sicer pa običajni angleški besedni red):

41 The town lay behind the hills on which the Palace and the School of Medicine stood. (< On the hills stood the Palace and the School of Medicine. – Tip 4)

42 The gilded statue of a citizen of Emona stands on the west side of Zvezda Park. (< On the west side of Zvezda Park stands the gilded statue of a citizen of Emona. – Tip 4)

43 A massive linden tree, with a trunk girth of 7.2 m, stands at house No. 16 in the village of Bizeljska vas. (< There stands a massive linden tree at house No. 16... – Tip 1; At house No. 16 stands a massive linden tree ... – Tip 3)

– zaradi trpne oblike glagola (to ni pravilo, je pa pogost pojav; direktni besedni red lahko poleg tega podpirajo zahteve iz prejšnjega odstavka: kontekstualnost, kontrastirajočnost, stavčni poudarek, osebna slogovna dispozicija avtorja in morda še kaj):

44 Seven hundred feet above the valley red temples and countless cells were perched like birds' nests on the rocks. (< ... above the valley there were red temples and countless cells perched like birds' nests. – Tip 10; < ... above the valley were perched red temples and countless cells like birds' nests. – Tip 3)

45 On the following day a splendid banquet was held at Marija's. (< On the following day there was held a splendid banquet at Marija's. – Tip 1)

Ta postavka ni dokazana, in morda tudi ni dokazljiva. Analogni stavek iz turističnega opisa

46 ?(At Bled) a castle is perched on a cliff high above the lake.

so domači govorci angleščine – verjetno zaradi nevraščnosti v sobesedilo (nekontekstuali-

ziranosti), torej ker gre za samostojno, sobesedilno nevezano izjavo – ocenili bolj ali manj odklonilno v korist

47 (At Bled) there is a castle perched on a cliff high above the lake. (Tip 10)

– zaradi desnoprilastkovnega oziralnega stavka (ali apozicije ali daljšega sestavljenega prilastka, Quirk et al. 1985, str. 1403). Stavek

48 ?A broken chair is in the corner.

v tej obliki skoraj ne obstaja, pač pa le (ali predvsem) v prototipni obliki, kakršno najdemo pri našem tipu 1:

49 There's a broken chair in the corner.

Postane pa sprejemljiv, ko ga postmodificira odvisnik (apozicija, daljši sestavljeni prilastek), ki prevzame nase težišče nove informacije:

50 A broken chair is in the corner *which I've never seen there before.*

Analogno (že navedeni primer 35)

51 ?A linden tree stands at house No. 16. → A massive linden tree, with a trunk girth of 7.2 m, stands at house No. 16 in the village of Bizeljska vas.

Tip 7: **initial (present/past) participle + A + to be + indefinite S; no THERE** (Prispevki, str. 263)

52 Pod Sv. Nežo (pri Libojah/Celje v Savinjski dolini) je manjše smučišče. (STV) Lying beneath Sv. Neža (St. Agnes' Hill) is a small ski slope. (IW)

53 Na sedelcu nad vasjo (Leše pri Prevaljah) stojita druga ob drugi gotski cerkvi. (STV) Perched on a saddle above the village, and standing side by side, are two Gothic churches. (IW)

54 Pred vhodom v zdravilišče (Laško) je s kipom okrašen vodomet. (STV) Standing at the entrance to the spa complex is a statue fountain. (IW)

Namesto deležnika najdemo tudi pridevnik:

55 – Adjacent to the motorway flyover, some two kilometers west of Senožeče, is a lo-

cal road which turns off north towards Dolenja vas. (IW)

Tip 8: initial (present/past) participle + A + to be + definite S; no THERE

56 Na griču nad mestom (Dravogradom) so razvaline Starega gradu. (STV)

Standing on the hill above the town are the ruins of the Old Castle. (IW)

57 Za cerkvijo stoji grad Velika Nedelja. (STV)

Situated behind the church is Velika Nedelja Castle. (IW)

58 Na kamniti okrogli prižnici je reliefno upodobljena oseba, verjetno eden od donatorjev. (STV)

Etched into the circular stone pulpit is the relief of a figure, probably one of the benefactors. (IW)

Skupna pripomba k tipoma 7 in 8: razlago glej v uvodu k temu članku, pri primerih 1 in 9–16.

Tip 9: A + THERE + to be + indefinite S + finite form of a (corresponding full verb (belonging to the annexed relative clause)

Nizkofrekventna oblika ES, ki jo večina domačih govorcev angleščine odklanja.

Quirk et al. 1985, str. 1407, navajajo primera:

59 There's something (that) keeps upsetting him.

60 There's a man lives in China.

in razlago: »... the relative pronoun *that* in the "annex" clause can be omitted (especially in informal usage) even when it is subject of the relative clause; something not permissible according to the normal rule for relative clause formation (eg. **I know a man lives in China.*)«

V prevodu STV je bilo mogoče zaslediti tale primer, ki (kot rečeno) ni zbudil posebnega navdušenja:

61 Po 4 km je na jug odcep čez slemenasto hribovje Brkini skozi Prem in Pregarje v Matarsko podolje. (STV)

?After 4 km there is a regional road turns off south up into the gently undulating Brkini Hills. (IW)

Za slovenske prevajalce ta oblika ne pride v poštev kot vzorec za tvorbo ES. (Dovolj je, da jo poznamo.) Pač pa pride v poštev oblika, kjer je oziralni stavek »normalno« nadomeščen s sedanjim deležnikom (istovetno s tipom 10, primer 65), če že ni naveden v svoji popolni, običajni oziralnostavčni obliki:

62 After 4 km there is a regional road turning off/that turns off south up into the gently undulating Brkini Hills. (MD)

(Prispevki, str. 263/13 (b))

Tip 10: (A) + THERE + to be + indefinite S + adjective/(present/past) participle ali: THERE + to be + indefinite S + adjective/(present/past) participle (+ A)

63 Pri Kompasu se dobijo novi zemljevidi Julijskih Alp.

(a) (At the Kompas Office) T/there are new maps of the Julian Alps available.

(b) *(At the Kompas Office) T/there are available new maps ...

(c) New maps of the Julian Alps are available at the Kompas Office.

Glej tudi 92 (b).

64 Neprekinjena naselitev kraja je izpričana tudi v mlajši železni dobi.

(a) There is a continuous settlement of the place also evident in the Late Iron Age.

(b) *There is also evident a continuous settlement of the place in the Late Iron Age.

(c) A continuous settlement of the place is also evident in the Late Iron Age.

65 V kleti je sef z zaupnimi listinami.

There is a safe containing confidential documents in the basement.

66 Leta 1963 je ob potresu v Makedoniji izgubilo življenje nekaj sto ljudi.

(a) In the 1963 earthquake there were several hundreds of people killed in Macedonia.

(b) *In the 1963 earthquake there were killed several hundreds of people in Macedonia.

(c) In the 1963 earthquake in Macedonia, several hundreds of people were killed.

Oblike 63 c, 64 c in 66 c so zaradi direktnega besednega reda in odsotnosti *there* ocenjene kot nebivanjske. (Niso istovetne s tipom 5, ker v njih ni značilnih bivanjskih glagolov.) Zdi se, da bivanjske (z *there*) in nebivanjske oblike tekmujejo za prevlado. Nebivanjske oblike so zaradi gospodarnosti med ljubitelji konciznega sloga bolj cenjene. Ti ne vidijo razloga, zakaj tu sploh rabiti bivanjsko obliko.

Tip 10 je po naravi nizko produktiven, idiomatsko omejen na majhno število izbranih pridevnikov ali deležnikov. Kakor hitro imamo opraviti z deležnikom, ki ne spada v ozki krog izbrancev tipa 10, naletimo na oblike, kot so:

67 (a) On the following day a splendid banquet was held.

(b) On the following day, there was held a splendid banquet.

(c) On the following day, there was held a splendid banquet at Marija's.

(d) On the following day, there was a splendid banquet held at Marija's.

Šele zadnji stavek se ravna po vzorcu tipa 10, prejšnji se držijo formule pasivnega stavka, kjer sta glagol *to be* in pripadajoči pretekli deležnik »normalno« skupaj. (Verjetno je ta prevladujoča pasivna formula kriva, da tuji govorci težko zaznajo idiomatski odklon, kakršen je značilen za 66 a in nazadnje mogoč tudi pri 67 d.

Toda v Quirk et al. 1985, str. 1404, »Passive versions ...«, se pričakovanemu stavku *There'll be no shops left open*, po pripombi »The notional subject can be postponed if it is required to have focal prominence« vzporedi *There'll be left open no single well-stocked shop*.

Enako imamo v navedku

68 The time is here for me to leave this life. I have done my best in the race, I have run the full distance, and I have kept the faith. And now *there is waiting for me the prize of victory* awarded for a righteous life, the prize which the Lord, the righteous Judge, will give me on that day. (Paul)

opraviti s prvinsko shemo potekovne oblike (progresive form), ki je sicer za rabo v ES vprašljiva,

vendar ravno navedeni primer kaže, da shema tipa 10 ni neomejeno aplikabilna: še en dokaz, da je tip 10 nizkoproduktiven; očitno ne velja za glagol *wait*, čeravno si je mogoče misliti naš primer predelan v ... *there is the prize of victory waiting for me*. (Zveza s 47?)

Tip 11: Variacije na bivanjski **HAVE**
Glej odstavek B/ v PRISTAVKU,
primere 71–75.

PRISTAVEK

(Dodatna zapažanja, »muhe«)

A/ V slovničnem pogledu je treba ločiti deležniške zveze (*participial constructions*) od oblikovno bližnjih deležniških ES (*participial ES*) tipa 7 in 8:

70 Dravograd ima prometno pomembno lego na pol pota med Mariborom in Celovcem. (STV)

(a) Lying halfway between Maribor and Klagenfurt, Dravograd is located on an important traffic route. (IW) (*participial construction*)

(b) Lying halfway between Maribor and Klagenfurt is Dravograd, located on an important traffic route. (*participial ES*)

Stavek (a) zaradi svoje oblike ne velja za ES, četudi je njegova sporočilnost (skoraj) enaka kot pri stavku (b).

Zakaj se je prevajalec (IW) vpričo sicer tako pogosto uporabljanega tipa 7 in 8 (v svojem prevodu STV) nenadoma (in ne samo tu) odločil za čisto deležniško zvezo, ni jasno. Slogovni pomisleki? (Želja po uvedbi vzročnosti? Tovrstna deležniška zveza je v jedru vzročna.) Stavčni ritem? Osvežilna variacija?

B/ Bivanjskega *imeti/have* navadno ne vključujemo v razmislek o ES, češ da je (nizko) pogovoren in zato neprimeren/nezaželen v (poljudno)znanstveni prozi. Res je, da ga najdemo v pogovorni vsakdanjosti in novinarski preproščini ...

71 »Vlak v Maribor, kdaj pelje?« (»Prosim, kdaj imam vlak za Maribor?«)

»Ja, gospa, imate en vlak ob 8.15, drug vlak imate pa takoj čez dobro uro, ob 9.20.«

- (a) »The train for Maribor, when does it go/leave?«

»O. K., there's a train at 8.15, and another in just over an hour, at 9.20.«

- (b) »When do I have a train for Maribor?«

»Yeah, you've got a train at 8.15, another train in an hour's time, at 9.20.«

- 72 V srednji Italiji imamo otočke na jezeru Trasimeno ... Lep otok imajo tudi na jezeru Bolseno ... Sredi jezera sta otočka Bisentina in Martana ... Na Koroškem imajo otoke le na Vrbskem jezeru ...

(Slovenske novice, 5. novembra 1997, str. 14)

Poročevalec podzavestno menja vsebinsko popolnoma izpraznjeni »imamo« – mi Slovenci namreč v srednji Italiji nimamo nič – in malo manj izpraznjeni »imajo« s čisto »normalno« bivanjskim tretjim stavkom, ne da bi bila zaradi menjave glagola kaka razlika v bivanjski sporočilnosti. Če se bomo odločili za prevod s *have* – tukaj odstavek (b) –, bomo »imamo« in »imajo« prevedli z »we have«.

- (a) In central Italy there are small islands on Lake Trasimeno ... And there is also a beautiful island on Lake Bolseno ... In the middle of the lake are the two little islands Bisentina and Martana ... In Carinthia there are islands only on the Wörthersee. (MD)

(Ta način je uporaben za pisno in ustno sporočanje.)

- (b) In central Italy we have small islands on Lake Trasimeno ... And a beautiful island on Lake Bolseno ... In the middle of the lake we have two little islands Bisentina and Martana ... (MD)

(Ta način je uporaben za ustno razlago, recimo turističnega vodnika.)

... vendar tudi v predavateljski dikciji (univerzitetnih) profesorjev in od tod tudi v (poljudno)znanstvenih spisih (koliko bolj še v šolskem žargonu!):

- 73 The sound which we have in *huge* ...

(Prof. Beverley Collins pri predavanju o glasov-

slovju na Filozofski fakulteti novembra 1997. Prof. B. C. je sproščeno uporabljal to obliko izražanja med vsem predavanjem.)

– Glas, ki ga najdemo v *huge* ...

ki je v *huge* ...

ki ga imamo v *huge* ...

- 74 Iz leta 1515 imamo ohranjen enolisten listak z natisnjenim besedilom pesmi z naslovom Nova pesem o kranjskih kmetih.

(Viktor Smolej, Sava na Slovenskem, str. 96)

- (a) We have a broadsheet dating from 1515 that contains the printed text of a song entitled Nova pesem o kranjskih kmetih. (MD)

- (b) There is a broadsheet dating from 1515 extant that contains the printed text ... (MD)

Prevod (b) kaže standardno obliko, ki se domačemu govorniku porodi spontano, ko ima v mislih pisno (znanstveno) sporočanje (četudi je enako uporaben za ustno sporočanje). Prevod (a) je bolj domač, preprostejši, pogovoren, novinarski, posebej primeren, da ga izreče ravnatelj NUK-a, zakaj tam to reč res imajo.

O (ne)ustreznosti prevajanja s *have*, o (ne)bivanjskem *have*, o tekmovalnosti (ne)bivanjskega *have* z drugimi oblikami ES glej Quirk et al. 1985, 18.51–18.54 (str. 1411–1414).

C/ Oglejmo si spontano prevajalsko reakcijo domačega govornika angleščine na naslednji odstavci:

- 75 Iz leta 1515 imamo ohranjen enolisten listak z natisnjenim besedilom pesmi Nova pesem o kranjskih kmetih. Napisana je v nemščini in naperjena proti slovenskim puntarjem. Nastala je po bitki pri Celju do odhoda najemniške plemiške vojske čez Savo na Kranjsko. Pesem ima šest kitic. V vseh teh kiticah pa so vpletene tudi slovenske besede, ki so geslo in poziv puntarskim kmetom na upor. Geslo puntarjev je Stara pravda, poziv kmetom pa: »Le vkup, le vkup, uboga gmajna!«

(Viktor Smolej, Sava na Slovenskem, str. 96)

(a) *There is a broadsheet dating from 1515 extant that contains the printed text of a song entitled »A new song about the Carniolan peasants«.* Written in German, it is directed against the Slovene peasant rebels and was composed some time between the battle of Celje and the departure of the aristocrats' mercenary army for Carniola. *In each of the song's six verses there occur the peasant rebels' slogan/motto in Slovene – »Stara pravda«: the old rights – and their call to action, which runs: »Come together, come together, you poor wretched villeins!«* (MD)

Naša pozornost velja obema stavkoma v ležečem tisku, a najprej drugemu. (Prvi je, z nekega drugega vidika, omenjen in obravnavan v prejšnjem odstavku, primer 74.) Prevod razkrije, da »trezna« angleščina nima posluha za slovensko slogovno (bivanjsko?) »ornamentiko« (»slovenske besede so *vpletene* v nemške kitice«). Angleški prevod to »ornamentiko« (besedo *vpletene*) kratkomalo ignorira. Preizkusi prevajanja drugega stavka v prevajalskih delavnicah zmeraj znova pokažejo, da se slovenski prevajalci obupno mučijo, kako in kam bi v prevodu vpletli *vpletene* (?»interwoven, interspersed, interpolated ...«), ko je najbolje, besedo preprosto izpustiti. Izdelujejo stavke kot:

(b) (?) Each of the six verses has the slogan Stara pravda interwoven ...

(c) (?) Interpolated in each verse is the slogan Stara pravda.

(č) (?) All the six verses are interspersed with the slogan Stara pravda.

Razlog utegne biti v tem, da Slovenec gleda na stavek kot na poročilo o dogajanju (»Nekdo je te besede vpletel ...«, aktivna dinamika, četudi preoblečena v trpno obliko, je menda značilna slovenska slogovna prvina), Anglež kot na poročilo o rezultatu, o dokončnem stanju, o »pojavljanju« in posledičnem »bivanju« (vpletenih) besed v pesmi, o obliki, v kateri nam je pesem dana in v kateri zdaj »eksisti-

ra«. Pri takem razumevanju Angleževo sporočanje ne potrebuje »vpletenostne« idiomatike; ta ostaja na slovenskem bregu. Primer brez dvoma kaže, da Slovencu vsebinsko ni lahko prepoznati ES (in jih ustrezno prevesti). (Pomembno vprašanje, kako prepoznati ES, presega okvire tukajšnje razprave in kliče po posebni obravnavi.) Obstaja tudi ponesrečen prevod z *there*:

(d) *There is interwoven in each verse the slogan Stara pravda. (Glej 66 b.)

Glede na primer 66 (a) (tip 10) bi poskusili raje z obliko:

(e) (?) There is the slogan Stara pravda interwoven in all the six verses.

Usklajevanje s tipom 10 je zaradi njegove nizke produktivnosti videti nekoliko prisiljeno, naravnejše se zdi, ravnati se po tipu 6 (primer 37):

(f) The slogan Stara pravda is interwoven in all the six verses,

četudi ta oblika ne bo več priznana za ES. (Nerešeno ostaja vprašanje, kako sugestije z *interwoven*, ki smo ga nazadnje delno le spustili v angleški prevod, vključiti v celotno so-besedilo.)

Smisel teh variant je zgolj ta, da če se ne domislimo najbolj naravnega angleškega ubesedenja, se pač bolj ali manj uspešno rešujemo na druge načine. Ti načini so vsekakor nekakšen most od idealne rešitve (prevod (a)) do nesprejemljivega prevoda (prevod (d)). Niso torej vsi enako slabi in vnaprej izobčeni.

Prvi ležeče tiskani stavek v tukaj obravnavanem primeru št. 75 ima (nepotrebno?) besedo »ohranjen«, ki jo najdemo prevedeno z nizkofrekventnim »extant«. Najbrž gre tukaj za dokaj nepotrebno obremenjenost – težko bi rekli »ornamentiko« –, vendar spet predvsem na slovenski strani; pri sklicevanju na stare dokumente je angleški *extant* dokaj običajen, angleški stavek bi ga verjetno vseboval, tudi če ne bi imel besedne ustreznice v slovenščini (»ohranjen«).

D/ Deležniška zveza (*participial construction*) ali deležniško okrepljena predložna zveza (*participially intensified prepositional phrase*)?

Tu gre za navezavo na primere 4, 47, 52–58, 70 (b), pa tudi na knjigo *Vaje iz prevajanja*, str. 122, točka 37. (Glej navedeno literaturo, Klinar 1994.)

Referenčni primeri (stavki) zahtevajo nekaj dodatne pozornosti z vidika naslova tega odstavka. Vendar ni toliko pomembno, ali v primerih, na katere se sklicuje »navsezava«, in v tukaj dodatno navedenih primerih (76–79) prepoznamo deležniško zvezo ali deležniško okrepljeno predložno zvezo in sploh kako sled eksistencialnosti, kot je pomembno vedeti, da angleščina idiomatsko vstavlja pred predložno zvezo deležnik, o katerem v slovenščini (v slovenskem izvirnem besedilu, ki naj ga prevedemo v angleščino) ni ne duha ne sluha. (Šele pri vzratnem prevajanju, iz angleščine nazaj v slovenščino, se pokaže skušnjava, da bi angleški deležnik prevedli z oziralnim odvisnikom.) Kako pogosto se to dogaja, pod katerimi pogoji in ali je mogoče pojav vzorčno prikazati in metodološko uspešno vključiti v pouk prevajanja, ni jasno.

76 Vas (Stranice) leži na majhni uravnavi med gorami. (STV)

The village lies on a small plain *set* between mountains. (IW)

(? ... na ravnini, ki se razprostira med gorami.)

77 Rádizel, vas na robu planote. (STV)

Rádizel, a village *set* on the edge of the plain. (IW)

(? ... vas, ki se stiska na robu planote.)

78 Kidričevo, povojno industrijsko središče sredi gozda, je večji del moderno naselje stanovanjskih blokov in zasebnih hiš. (STV)

This post-war industrial centre (i. e. Kidričevo) *located* in the heart of the forest is basically a new town consisting mainly of a modern residential quarter ... (IW)

79 Spomenik generala Rudolfa Maistra pred njegovo rojstno hišo je izdelal kipar S. B.

The monument to General Rudolf Maister *standing* in front of the house where he was born is the work of the sculptor S. B.

Z angleškega vidika je razlika med tukajšnjim vzorcem in tipom 7 in 8 (sem sodi tudi stavek 1) samo v besednem redu. S slovenskega vidika je razlika tudi v tem, da primerov 1 in 52–58 vzratno ne bi prevajali z oziralnim odvisnikom.

SKLEPNA BESEDA

V skladu s Quirk et al. 1985 in v nasprotju z Mihailović 1985 izhaja razprava iz prepričanja, da je slovnični osebek *there* nebitvena sestavina ES. *There* je samo dodatni prepoznavni znak ES, poleg drugih (glagolov bivanja in vstopanja na prizorišče, inverzije, odsotnosti potekovne oblike), kadar se sploh pojavlja. Po Quirk et al. 1985, str. 1410, se *there* namreč v zvezi z glagolom *to be* in nedoločnim vsebinskim osebkom uporablja približno v polovici primerov, v zvezi z glagolom *to be* in določnim osebkom približno v šestini primerov, v zvezi z drugimi glagoli (drugačnimi od *to be*) in nedoločnim osebkom približno v tretjini primerov, v zvezi z določnim osebkom pri teh glagolih pa v petini primerov. Torej v globoki absolutni manjšini. (Glej tudi *Prispevki*, str. 266.)

STAVKI ZA POKUŠINO

ali povabilo na bežen prevajalski gambit med velemojstricama slovenščino in angleščino

(a) *Zgledovanje po tipih 1–10:*

81 Za cerkvijo stoji ogromna lipa, poškodovana od strele, obseg debla 532 cm. (Predlog: tip 3)

82 V bližini priteka na dan več kraških izvirrov. (Tip 1)

83 Ob naselju (Poljane v Mežiški dolini) stoji tonaltni spomenik partizanski diviziji, ki je na tem mestu 14. in 15. maja 1945 razorožila okupatorsko armado. (Tip 5)

- 84 Na tem kraju so imeli Rimljani vojaško postojanko Halicanum, skozi jo je tekla cestna povezava Poetovio–Savaria. (Tip 6)
- 85 Sredi dvorišča stoji Neptunov vodnjak, okrog so delno ohranjeni kipi pritlikavcev in antičnih osebnosti. (dvorec Dornava) (Tip 8)
- 86 (a) Grad Kostel je imel pomembno strateško lego nad najožjim delom doline Kolpe, po kateri teče meja s Hrvaško. Utrdba je bila prvič omenjena 1336. (Tip 8)
(b) Na severnem robu Slovenjegraške kotline leži mesto Slovenj Gradec. (Tip 8)
- 87 Na to gozdno prostranstvo (Menišija, Javorniki, Snežnik) meji Kočevski Rog. (Tip 8)
- 88 (a) Na pročelju stavbe (cerkve sv. Martina v Laškem) je vzdana spoliya rimskega leva. (Tip 7)
(b) Notranjščina cerkve (sv. Štefana v Ribnici) je bogato poslikana in okrašena z deli J. Wolfa, M. Koželja ... (Tip 7)
- 89 Zadnjih trideset let je rast proizvodnje očitna. (Tip 10)
- 90 Od magistralne ceste Ljubljana–Koper se pri Senožčah odcepi krak proti Sežani. (Tip 7, tudi 8)
- (b) *Variacije na odstavke A, B, C, D iz Pristavka*
- 91 Jezersko je prostrana dolina med Karavanami in Kamniškimi Alpami. (Predlog za zgled: primer 76)
- 92 (a) V 16. stoletju imamo na Slovenskem ne samo reformacijo in protestantizem, ampak tudi silen razmah kmečkih uporov. (Primer 72 (b), 73 in 74 (a))
(b) Pri Kompasu imajo nove zemljevide Julijskih Alp. (detto)
- 93 Večina vode iz Postojnske kotline odteka pod zemljo proti Ljubljani. (STV) (Iz širšega besedila je razvidno, da bi se stavek moral glasiti: Večina padavin v Postojnski kotlini steče nazadnje pod zemljo v Ljubljano. – Ta stavek je podlaga za prevod.) (Primer 79)
- 94 Trbovlje: Nekoč osrednje rudarsko naselje Zasavja, danes njegovo gospodarsko sre-
- dišče ... se razteza v osi sever–jug okoli 6 km daleč po tesni dolini Trboveljščice. (Primer 70 (a))
- 95 (a) Pod Bogatinom leži Zlatorogov zaklad. (Tip 2) (dejstvo)
Pod Bogatinom je skrit Zlatorogov zaklad. (Tip 10, primer 66; tudi tip 6) (dejstvo)
(b) V kotu je skrito/se skriva gnezdo mišk. (Primer 75 (a); metafora, »ornamentika«)
(c) V kotu pod listjem je skrito/se skriva gnezdo mišk. (deležniška zveza) (dejstvo)
(č) Vrtača se skriva za Begunjščico in z gorenjske ravnine ni dobro vidna. (deležniška zveza)
- Možen izid gambita (ena od zmagovitih variant):
- 81 Behind the church grows a great lightning-damaged linden tree, with a trunk circumference of 5.32 m.
- 82 Here there are several karstic sources.
- 83 A tonalite memorial to the Partizan division which disarmed the Axis troops here on the 14th and 15th of May 1945 stands near the village.
- 84 The Romans had a military post called Halicanum in this area, through which the Poetovio–Savaria road ran.
(? ... through which ran the P–S road.)
- 85 Presiding over the middle of the manor's courtyard is the Neptune fountain together with its sculptures of gnomes and mythological personal from ancient Greece.
- 86 (a) Located high above, and guarding the narrowest stretch of the Kolpa river, which marks the frontier with Croatia, is the 13th c. Kostel castle.
(b) Set on the northern rim of the Slovenj Gradec Basin is Slovenj Gradec.
- 87 Bordering on this expanse (the Menišija, the Javorniki, Snežnik) is the Kočevski Rog.
- 88 (a) Built into the front of the church is a Roman slab depicting a lion.
(b) Adorning the interior of the church are rich frescoes by J. Wolf ...
- 89 There is an increase in production evident during the past three decades.
*There is evident an increase in production ...
(An increase in production during the past three decades has been evident. – Tip 5)

- 90 Branching off from the Ljubljana-Koper trunk road at Senožeče is a main road heading west through Sežana.
- 91 Jezersko is a basin-like valley set between the Karavanke mountains and the Kamnik Alps.
- 92 (a) In the 16th c. we have in Slovenia not only the Reformation and Protestantism but also the widespread upsurge of the peasant rebellions.
(b) The Kompas Office has got new maps of the Julian Alps.
- 93 Most of the precipitation falling within the Poštojna Basin eventually flows underground towards the Ljubljanica river.
- 94 Stretching for about 6 km in north-south direction along the narrow valley of the Trboveljščica, Trbovlje was once the coal-mining centre of the whole region, today it remains its commercial centre.
- 95 (a) Under Bogatin there lies the treasure of Zlatorog.
*Under Bogatin there lies hidden the treasure of Zlatorog.
*Under Bogatin there is hidden the treasure of Zlatorog.
Under Bogatin there lies the hidden treasure of Zlatorog.
Under Bogatin there is the hidden treasure of Zlatorog.
There is the treasure of Zlatorog hidden under Bogatin.
Under Bogatin the treasure of Zlatorog is hidden.
Under Bogatin the treasure of Zlatorog lies hidden.
(b) In the corner there is a nest of mice.
*In the corner (there) is hidden a nest of mice.
There is a nest of mice hidden (/ tucked away) in the corner.
(Pri tem prevodu je razlika med slovenskim in angleški stavkom ta: v slovenskem stavku je besede »je skrito/se skriva« mogoče razumeti metaforično, slogovno »olepševalno« in »živahno«, torej stavek v bistvu ne pomeni nič več kot »V kotu je gnezdo mišk«; v angleškem stavku je »hidden« dobeseden.)
(c) In the corner, hidden under a heap of leaves, is a nest of mice.
(č) Hidden behind Begunjščica, Vrtača cannot easily be seen from the Gorenjsko plain.

Literatura:

- Allen, W. S. (1974) *Living English Structure*. London: Longman.
- Breivik, L. E. (1983) *Existential »There«: A Synchronic and Diachronic Study*. *Studia Anglistica Norvegica*, Vol. 2. Bergen; University of Bergen/Dept. of English.
- Downing, A. & Locke, Ph. (1992) *A University Course in English Grammar*. Hemel Hempstead, Herts: Prentice Hall International.
- Erdmann, P. (1976) *THERE-Sentences in English*. München: Tuduv.
- Jenkins, L. (1975) *The English Existential*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Klinar, S. (1993) Slovenski pogled na angleške eksistencialne stavke, *Zbornik Jezik tako in drugače* 1993, str. 242–250, ur. Inka Štrukelj. Ljubljana: Društvo za uporabno jezikoslovje Slovenije.
- Klinar, S. (1994) *Vaje iz prevajanja*. Ljubljana: Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije.
- Klinar, S. (1996) Slovenski pogled na angleške eksistencialne stavke/English Existential Sentences for Slovenes, *Prispevki k tehniki prevajanja iz slovenščine v angleščino* 1996, str. 261–269, ur. Stan-ko Klinar. Radovljica: Didakta.
- Lumsden, M. (1990) *Existential Sentences: Their Structure and Meaning*. London: Routledge.
- Mihailović, L. (1985) *Existential Sentences in English and Serbo-Croatian* (v *Chapters in Serbo-Croatian-English Contrastive Grammar*, 1985, str. 453–492).
- Milsark, G. L. (1979) *Existential Sentences in English*. New York: Garland.
- Quirk et al. (1985) *A Comprehensive Grammar of the English Language*; London and New York, Longman; Seventh (corrected) impression 1989.
- Sinclair, J. M., ed. (1990) *Collins COBUILD English Grammar*. London and Glasgow: William Collins Sons & Co.
- Sinclair, J. M., ed. (1992) *Collins COBUILD English Usage*. London and Glasgow: William Collins Sons & Co.